

klimatologisk afhandling. Af disse får en række særlig interesse derved, at de i klar og fængslende oversigtsform behandler et stort tema, som det er tilfældet med J. A. Steers' skildring af Englands kyster og Lintons af de radiært orienterede glacialerosioner i Cumberland, Skotland og Norge. Andre er værdifulde ved at tage grundbegreber op til kritisk revision i lys af ny viden; dette gælder således J. A. Russells arbejde over den postglaciale havstignings konsekvenser for såvel kystformer som det normale erosionsrelief, betragtninger, der konkluderer i en afvisning af begreberne hævnings- og sænkingskyster som inddelingsgrundlag og en interessant nyorientering m. h. t. dannelse af mæandre og »gamle« floddale. Guilcher giver nyorientering vedrørende kalkens opløsningsformer i brændingszoner og påviser en klimatisk betinget udbredelse af de to hovedtyper med zonegrænse i Portugal, og Tricart tager begrebet klimatisk geomorfologi i almindelighed op til ny behandling og kompilerer et verdenskort med udbredelsesmønsteret.

Endelig bringes af nogle bidragsydere helt nyt stof frem, som det er tilfældet i Verstappens arbejde over sammenspillet mellem hævede koralrev, brudstrukturer og karstfænomener på Ny Guinea, en undersøgelse, der er baseret på tolkning af luftfotografier. Smukkere hyldest til en universitetslærer, der forlader sit kateder end denne righoldige samling af elevs og fagkollegers arbejder kan næppe tænkes.

Axel Schou.

Notícia Geomorfológica. Dep. de Geografia, Universidade de Campinas. São Paulo, Brasil 1958. 16 × 23 cm. 43 s. 1. årg. nr. 1.

Det er karakteristisk for den stærke grøde i brasiliansk geografisk forskning, at tidsskriftrækkerne stadig øges. Siden 1935 er der med den her omtalte ny publikation startet ialt 10. Det helt unge universitet i Campinas lærte anm. under et besøg i 1956 at kende som et ihærdigt arbejdende moderne udstyret lærdomscentrum med São Paulo-professoren, Aziz Nacib Ab'Saber, som en begejstret bandeirant el. bannerfører for undervisningen i Brasiliens geografi. Dette ny tidsskrift indeholder 9 afhandlinger over brasilianske temaer. Af almindelig interesse er bl. a. de igangværende undersøgelser over fossile soil-niveauer i de mægtige forvittringslag, der dækker Det brasilianske Skjolds gnejser og granitter med en lateritisk skorpe, hvis materiale ved tropisk jordflydning omlejres i skredterrasser (sml. anm.'s artikel foran). Der er her i de ekstraglaciale egne som påvist i Ab'Sabers artikel ny muligheder for at studere de kvartære klima-

ændringer. Det vil dog være nødvendigt, hvis tidsskriftets informationer skal få den udbredelse, de fortjener, at gøre resumeerne mere fyldige.

Axel Schou.

Günther, Dietrich: *Allgemeine Meereskunde*. Gebrüder Borntraeger, Berlin-Nikolassee 1957. 15 × 23 cm, 492 s., 223 fig., 16 tavler, 7 kortbilag, 63 tabeller. DM 56,00.

For oceanografien har de sidste årtier været en rig tid. Teknikkens fabelagtige fremskridt har muliggjort ny former for undersøgelsesmetodik, der har forøget vor viden med så mange ny fakta, at gamle hypoteser og synspunkter har måttet revideres radikalt og i mange tilfælde simpelthen erstattes af ny. Denne store håndbog får værdi ved sin ajourførte fremstilling på en lang række felter såvel med hensyn til apparaturbeskrivelsen som vedrørende skildringen af de indvundne resultater. Den afløser ikke Sverdrups »The Oceans« på den arbejdende havforskers håndbogshylde, men den vil også få plads der. For alle, der har med undervisning i dette omfattende stof at gøre, vil den blive bogen, der til stadighed vendes tilbage til, omfattende, systematisk og veldisponeret som den er. Visse afsnit får som håndbogsstof særlig betydning ved den brede og omfattende fremstilling. Det gælder f. eks. kapitlerne om bølgeteori og tidevande.

Ny apparatur som ekkoloddet har muliggjort en ikke alene langt hurtigere, men også langt effektivere kortlægning af havbunden. Dennes tidligere så stærkt understregede jævnhed har vist sig at være en fejlsluttet betinget af lodskuddenes relativt store maskenet. Ekkoloddets kontinuerlige profilkurver viser, som det ses af en af bogens figurer, at f. eks. Den atlantiske Ryg og Öztaleralperne har en reliefenergi af samme størrelsesorden. Helt ny formelementer i havbundstopografien er blevet kendt, som f. eks. de isoleret beliggende, stejlvæggede, cirkulære »gyots«, havbunds bjerge med plan overflade i 1—2000 m's dybde, af hvilke der i Det stille Ocean er konstateret 500 siden 1941. Den flade top er vanskelig at forklare. Sandsynligvis er den en abrasionsflade, hvis dannelse i så fald må forudsætte store sænkninger, idet den havstigning, der har fundet sted siden Istiden på grund af indlandsisens bortsmelten, synes at være af størrelsesordenen 100 m og derfor ikke slår til som forklaring, her hvor der er tale om niveauændringer, der har været 10—20 gange større. Også de nyeste resultater af undersøgelser vedrørende havbundens hulformer refereres udførligt. Særlig påkalder de submarine canyons i fastlandsskrænten sig opmærksomheden, fordi